

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

BERGSE HEIDE

TE NIEUW-BERGEN

GEMEENTE BERGEN

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Bergse Heide te Nieuw-Bergen in de gemeente Bergen

Opdrachtgever	BRO Tegelen Industriestraat 94 5931 PK TEGELEN
Project	BER.BRO.ECO
Rapportnummer	10073582
Status	Eindrapportage
Datum	15 november 2010
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ir. J. Mos
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
	2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
	2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	2
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	2
4.	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	3
	4.1 Inleiding	3
	4.2 Flora- en faunawet.....	3
	4.3 Algemene zorgplicht	4
	4.4 Gebiedsbescherming.....	4
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
	5.1 Vogels	5
	5.2 Vleermuizen.....	5
	5.3 Overige zoogdieren	6
	5.4 Amfibieën, reptielen en vissen.....	7
	5.5 Libellen en dagvlinders	7
	5.6 Vaatplanten.....	8
	5.7 Gebiedsbescherming.....	8
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	9

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Luchtfoto onderzoekslocatie en omgeving
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van BRO Tegelen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Bergse Heide te Nieuw-Bergen in de gemeente Bergen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soort(groep) meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Bergen bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1.750 \text{ m}^2$) is gelegen op het woonperceel Bergse Heide 11, circa 850 m ten zuidoosten van de kern van Nieuw-Bergen in de gemeente Bergen (zie bijlage 1). Het perceel, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, is kadastraal bekend gemeente Bergen, sectie T, nummer 1567.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 46 D (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 201.310$, $Y = 401.085$. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 201/401.

De onderzoekslocatie betreft een gedeelte van een (sier)tuin met een kleine houtopstand. De tuin bestaat uit diverse bomen en struiken (met name beuk en laurier), lage sierbeplanting, gazon en een vijver. In de tuin bevinden zich tevens enkele speeltoestellen en een houten tuinhuisje met een overkapte opslag. De tuin is verder afgezet met een laag hekwerk van gaas. De directe omgeving bestaat voornamelijk woonpercelen met vrijstaande woningen en relatief ruime tuinen.

In bijlage 2a is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen van, of aangrenzend aan een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, de Maasduinen, bevindt zich op circa 600 meter afstand ten oosten van de onderzoekslocatie.

Ecologische Hoofdstructuur en Provinciale Ontwikkelingszone Groen

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van de EHS of de POG. De meest nabijgelegen onderdelen van de EHS betreffen de Maasduinen (tevens Natura 2000) in oostelijke richting en de uiterwaarden van de Maas in westelijke richting (ten westen van de N271).

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een seniorenwoning op een deel van de onderzoekslocatie te bouwen. Ten behoeve van de te realiseren woning zal een deel van de aanwezige bomen, struiken en overige beplanting worden verwijderd. Tevens zal de vijver (deels) worden gedempt en zal het tuinhuisje met overkapte opslag worden afgebroken. Het merendeel van de aanwezige bomen, met name langs de perceelsgrenzen en in het zuidelijk deel van de tuin, blijft naar verwachting gehandhaafd.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldbezoek is afgelegd op 25 oktober 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Bij aanwezigheid van geschikt habitat is aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan of de betreffende soort(groep)en in de omgeving van de onderzoekslocatie voorkomen. Verder zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Limburg geraadpleegd.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

4. TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

4.2 Flora- en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheden, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

4.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. De algemene zorgplicht is met name van toepassing op beschermde soorten, die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.4 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Volgens natuurgegevens met betrekking tot broedvogels van de provincie Limburg (www.limburg.nl) blijkt dat de bebouwde kom van Nieuw-Bergen, waar de onderzoekslocatie deel van uit maakt, onvolledig is onderzocht op broedvogels. Bij de broedvogelinventarisatie in 2005 zijn op de onderzoekslocatie geen broedvogels gekarteerd.

Door de aanwezigheid van diverse bomen en struiken is de onderzoekslocatie geschikt als nestlocatie voor algemene broedvogels als merel, zanglijster, heggenmus, roodborst, winterkoning, zwartkop, vink, groenling, houtduif en Turkse tortel. In de overkapte opslag kan een algemene soort als merel of winterkoning ook nestgelegenheid vinden. Tijdens het veldbezoek zijn in de overkapte opslag echter geen nesten aangetroffen. Het tuinhuisje zelf is goed afgetimmerd, waardoor vogels hiertoe geen toegang hebben.

De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op nestholtes en nesten van kraaiachtigen; deze zijn niet aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de onderzoekslocatie wordt gebruikt om te broeden door vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd conform beschermingscategorie 1 t/m 4. Ondanks dat er tijdens het veldbezoek geen nesten en nestholtes zijn aangetroffen, kan een vogelsoort uit de beschermingscategorie 5, zoals ekster, een volgend broedseizoen wel op de onderzoekslocatie een nest maken en gaan broeden. Voor spechten zijn de meeste aanwezige bomen te jong (dun) om een holte te kunnen maken. Het gaat hierbij echter om algemeen voorkomende soorten, die ook in de toekomst voldoende broedgelegenheid hebben, zowel op als in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Er zijn in dit geval derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van categorie 5 soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

Voor de te verwachten algemene broedvogels geldt dat, indien beplanting en bebouwing buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. Er wordt in de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal wordt voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandt's vleermuis. Volgens verspreidingsgegevens van het NHGL (Huizenga *et al.*, 2010) blijkt dat, in de periode 1994 - 2007, binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie watervleermuis, grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn waargenomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Het tuinhuisje op de onderzoekslocatie is wegens ontoegankelijkheid niet geschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Tevens zijn er geen ruimtes achter betimmeringen waargenomen, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De overkapte opslag is te open om als vaste verblijfplaats met een stabiel microklimaat te kunnen fungeren. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat een enkele vleermuis incidenteel van de overkapte opslag gebruik maakt, maar de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats is uitgesloten. Wanneer er tijdens het afbreken van de overkapte opslag toch een onverhoopt individu wordt aangetroffen, dient het afbreken tijdelijk te worden gestaakt en dient er een ter zake kundige te worden geraadpleegd hoe te handelen.

De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op potentiële verblijfsmogelijkheden (holtes) voor vleermuizen; deze zijn niet aangetroffen. Daarbij zijn de meeste aanwezige bomen te jong (dun) voor natuurlijke of spechtenholtes (uitgerot). Het is met voldoende zekerheid uit te sluiten dat zich in mogelijk te kappen bomen op de onderzoekslocatie vaste verblijfplaatsen bevinden.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het naastgelegen woonhuis, op het perceel waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, beschikt over potentiële verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de voorgenomen plannen.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door mogelijk in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. Tijdens en na de werkzaamheden zal er voldoende geschikt foerageergebied aanwezig blijven.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomen op de onderzoekslocatie maken geen deel uit van een dergelijk element waarvan vleermuizen afhankelijk zijn om een (potentieel) foerageergebied te kunnen bereiken. Daarbij blijven de bomen de langs de perceelsranden naar verwachting (grotendeels) behouden. Aantasting van een (potentiële) vliegroute is niet aan de orde.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor een aantal grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij voornamelijk om algemene soorten als egel, huisspitsmuis, rosse woelmuis en bosmuis (Huizenga *et al.*, 2010). Voor dergelijke algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor bij verstoring geen sprake is van overtreding. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. In dit geval dient bij het verwijderen van beplanting en materialen rekening te worden met de mogelijke aanwezigheid van een algemene soort als egel. Bij aanwezigheid dient het dier de gelegenheid te krijgen om de locatie van de ingreep te verlaten.

De onderzoekslocatie vormt tevens geschikt (foerageer)habitat voor eekhoorn. Voor eekhoorn geldt geen vrijstelling. In de aanwezige bomen zijn echter geen nesten van eekhoorn aangetroffen.

Indien in een later stadium in een te kappen boom een vers nest wordt aangetroffen, dat mogelijk van eekhoorn kan zijn, dan dient door een ter zake kundige te worden bepaald of het een eekhoornnest betreft en of het betreffende nest nog in gebruik is. Mocht er een in gebruik zijnd vers nest in een te kappen boom worden aangetroffen, dan dienen de kapwerkzaamheden te worden uitgesteld totdat het nest permanent is verlaten.

Het voorkomen van andere grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals steenmarter en das, is vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfsindicaties uitgesloten.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

De vijver op de onderzoekslocatie kan als voortplantingswater dienen voor algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Echter door de aanwezigheid van (sier)vissen zijn de overlevingskansen van amfibieënlarven zeer gering. De vijver is dan ook niet geschikt als voortplantingswater voor minder algemene soorten als kamsalamander, rugstreeppad en heikikker (Buggenum *et al.*, 2008). Dergelijke minder algemene en streng beschermde soorten stellen specifieke eisen aan het voortplantingswater, die in dit geval met name te vinden zijn in het Natura 2000-gebied de Maasduinen.

De onderzoekslocatie betreft geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden onder beplanting of onder het hardhout in de overkapte opslag. Voor dergelijke aanwezige algemene soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet. De algemene zorgplicht blijft echter wel van kracht. In dit geval dient bij het verwijderen van beplanting en materialen, bij voorkeur buiten de winterperiode, rekening te worden met de mogelijke aanwezigheid van een algemene soort. Bij aanwezigheid dient het dier de gelegenheid te krijgen om de locatie van de ingreep te verlaten of dient het dier te worden verplaatst naar een geschikt locatie buiten de ingreep.

Reptielen (allen streng beschermd) stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. In de maasduinen komen wel hazelworm, levendbarende hagedis, zandhagedis en gladde slang voor (Buggenum *et al.*, 2008). Ondanks dat de bebouwde kom van Nieuw-Bergen, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, geen habitat voor reptielen betreft, kan het nooit volledig worden uitgesloten dat een zwervend exemplaar onverhoopt op de onderzoekslocatie kan worden aangetroffen. Omdat het in dit geval slechts om een zwervend individu kan gaan, is bij het onverhoopt aantreffen de algemene zorgplicht van toepassing.

De vijver op de onderzoekslocatie betreft een siervijver, waardoor de aanwezigheid van beschermde inheemse vissoorten in dit geval zijn uit te sluiten. Bij het dempen van de vijver is wel de algemene zorgplicht van kracht, ook ten aanzien van algemene amfibieënsoorten. Bij voorkeur dienen dempingwerkzaamheden te worden uitgevoerd buiten het voortplantingsseizoen (maart – september). Verder wordt opgemerkt dat uitheemse vissoorten uit de vijver nooit en te nimmer mogen worden uitgezet in algemene wateren als sloten, beken en poelen. Indien van toepassing kunnen uitheemse soorten vaak worden aangeboden aan een speciaalzaak op het gebied van vijvervissen.

5.5 Libellen en dagvlinders

Voor libellen geldt dat ze water nodig hebben ter voortplanting. Algemene soorten kunnen zich mogelijk voortplanten in de aanwezige vijver. Beschermde soorten stellen echter specifieke eisen aan het voortplantingswater en overig leefgebied.

Gezien het ontbreken van geschikt habitat op de onderzoekslocatie kan gesteld worden dat beschermde soorten niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Volgens natuurgegevens van de provincie Limburg (www.limburg.nl) met betrekking tot vaatplanten blijkt dat de bebouwde kom van Nieuw-Bergen, waar de onderzoekslocatie deel van uit maakt, onvolledig is onderzocht op beschermde planten en zijn er geen beschermde plantensoorten waargenomen binnen het kilometerhok waarin de onderzoekslocatie is gelegen.

Gelet op het huidige gebruik van de onderzoekslocatie als (sier)tuin met kleine houtopstand, is het niet te verwachten dat er beschermde plantensoorten (van nature) op de locatie aanwezig zijn.

5.7 Gebiedsbescherming

Voor de EHS en de POG geldt geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie zich niet binnen de grenzen van de EHS of de POG bevindt, is aantasting niet aan de orde. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied de Maasduinen, is gelet op de afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van BRO Tegelen een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Bergse Heide te Nieuw-Bergen in de gemeente Bergen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep:

Ten behoeve van de te realiseren woning zal een deel van de aanwezige bomen, struiken en overige beplanting worden verwijderd. Tevens zal de vijver (deels) worden gedempt en zal het tuinhuisje met overkapte opslag worden afgebroken. Het merendeel van de aanwezige bomen, met name langs de perceelsgrenzen en in het zuidelijk deel van de tuin, blijft naar verwachting gehandhaafd.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De onderzoekslocatie biedt broedgelegenheid aan diverse algemene vogelsoorten. Er is geen sprake van nesten die in dit geval jaarrond zijn beschermd. De bomen en bebouwing op de onderzoekslocatie beschikken niet over vaste verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. De onderzoekslocatie vormt wel geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen. De locatie beschikt over geschikt (foerageer)habitat voor eekhoorn, er zijn momenteel echter geen eekhoornnesten in de bomen op de locatie aanwezig. Op de locatie kunnen verder algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën worden aangetroffen. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten. Het kan echter nooit volledig worden uitgesloten dat een zwerfend individueel reptiel als hazelworm onverhoopt op de onderzoekslocatie kan worden aangetroffen.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Indien beplanting en bebouwing buiten het broedseizoen wordt verwijderd, zullen geen overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden met betrekking tot broedvogels.

Algemene zorgplicht:

In het kader van de algemene zorgplicht dient bij het verwijderen van beplanting en materialen rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van algemene amfibieën, kleine zoogdieren. Ook bij het dempen van de vijver en bij het onverhoopt aantreffen van een zwerfend individueel reptiel dient de zorgplicht in acht te worden genomen.

Gebiedsbescherming:

De EHS en de POG zullen niet worden aangetast door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000) is niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek:

Indien in een later stadium in een te kappen boom een vers nest wordt aangetroffen, dat mogelijk van eekhoorn kan zijn, dan dient door een ter zake kundige te worden bepaald of het een eekhoornnest betreft en of het betreffende nest nog in gebruik is. Mocht er een in gebruik zijnd nest worden aangetroffen, dan dienen de kapwerkzaamheden te worden uitgesteld totdat het nest permanent is verlaten.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c:

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet aan de orde.

Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen.

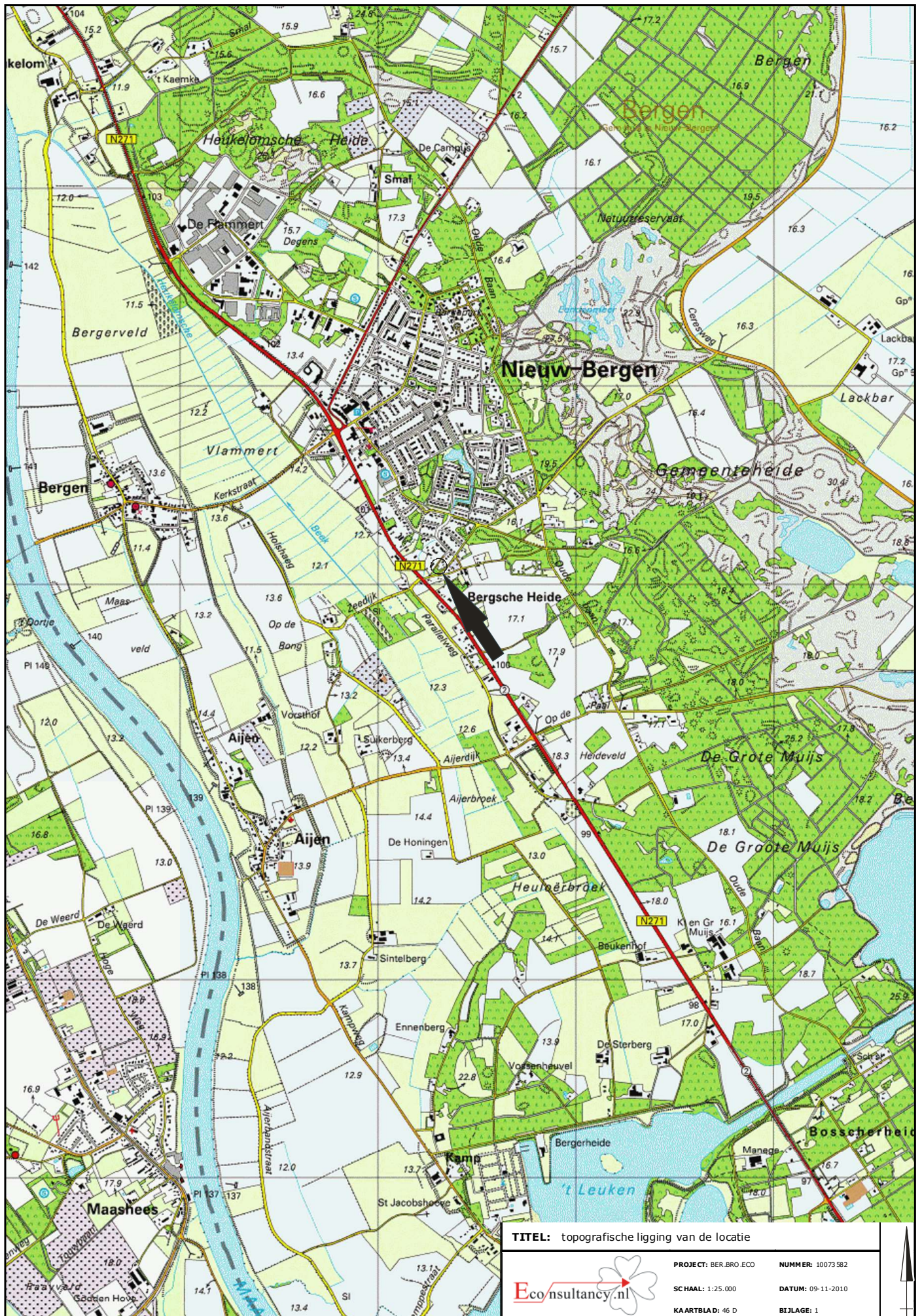
Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Ontheffings- aanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	gedurende het broedseizoen	nee	nee	verwijderen van broedgelegenheden buiten broed- seizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	ja ¹	nee	aandacht voor zorgplicht bij verwijderen beplanting en materialen ¹ controle op vers eekhoornnest voor de kap
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht bij verwijderen beplanting en materialen, en bij dempen vijver
Reptielen		niet te verwachten	nee	nee	aandacht voor zorgplicht in verband met een onver- hoopt zwervend individu
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

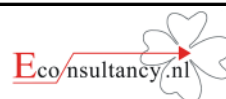
* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

Vrijblijvend advies

Vogelbescherming Nederland heeft samen met BAM Utiliteitsbouw een checklist ontwikkeld, waarmee een bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Door middel van het beantwoorden van enkele ja/nee vragen, kunnen eenvoudige maatregelen worden toegepast die goed zijn voor de stadsnatuur en speciaal voor vogels. U vindt deze checklist op de site van de vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl).

TITEL: topografische ligging van de locatie

PROJECT: BER.BRO.ECO NUMMER: 10073582
 SCHAAL: 1:25.000 DATUM: 09-11-2010
 KAARTBLAD: 46 D BIJLAGE: 1

LEGENDA:

 begrenzing onderzoekslocatie

 standplaats + richting fotoname

TITEL: luchtfoto onderzoekslocatie en omgeving (bron: Bing Maps)	A4
	
PROJECT: BER.BRO.ECO	NUMMER: 10073582
SCHAAL: nvt	DATUM: 10-11-2010
GETEKEND: MKo	BIJLAGE: 2a

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. Oprit van het betreffende woonperceel met op achtergrond de onderzoekslocatie.

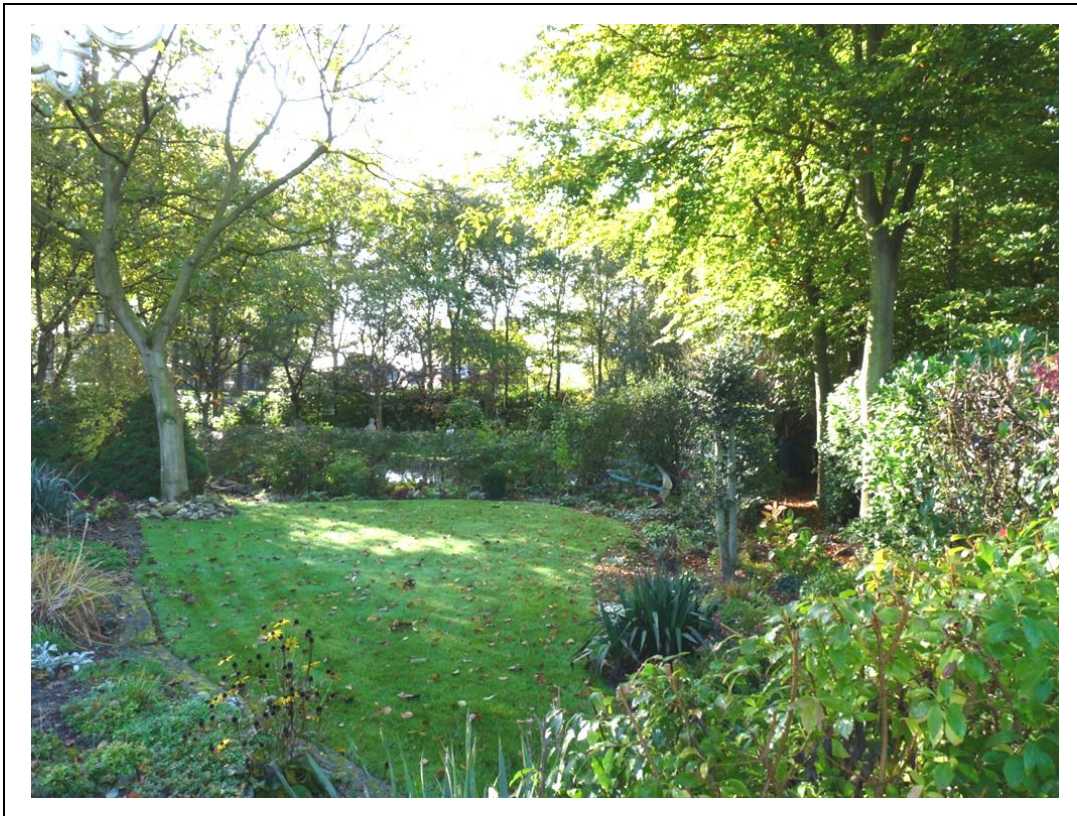

Foto 2. Noordelijk gedeelte van de onderzoekslocatie.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. De speeltoestellen met op de achtergrond het tuinhuisje met overkapte opslag.

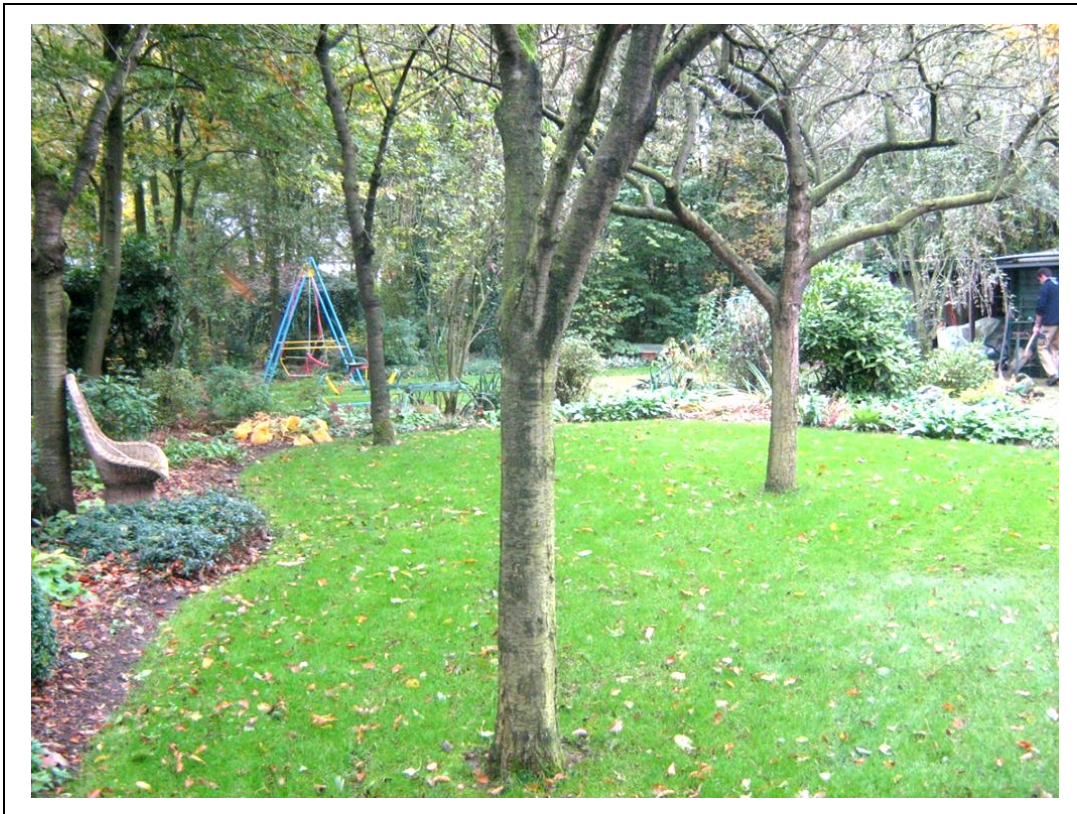

Foto 4. Oostelijk deel van de onderzoekslocatie met naar verwachting te kappen bomen.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5. Zuidelijk deel van de onderzoekslocatie.

Foto 6. De onderzoekslocatie gezien van de Bergse Heide.

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Akkermans R.W., Pahlplatz R.A.J., Veling K. (2001). "Dagvlinders in Limburg, verspreiding en ecologie 1990-1999". Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Buggenum, H.J.M. van, R.P.G. Geraerds & A.J.W. Lenders (redactie), 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Huizenga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen 2010, Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Hustings F., van der Coelen J., van Noorden B., Schols R. & Voskamp P. 2006. Avifauna van Limburg. Stichting natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

INTERNET

- www.limburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)
- www.minlnv.nl (natuurwetgeving)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)
- www.zoogdieratlas.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen "habitatrichtlijngebied" en "vogelrichtlijngebied" komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.